

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh 0400 345104
Email: taavatii@gmail.com

MUISTUTUS MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA, LÄHINNÄ KOSKIEN ALUEVARAUSTA KEMIHAARAN ALLAS

VAATIMUKSET:

I Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaluonnokseen sisältyvä Kemihaaran tekoallas tulee poistaa lakien vastaisena kaavasta.

II Kemihaaran Natura-alueet tulee osoittaa luonnonsuojelualueiksi ja muut maat maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi sisältäen poronhoidon.

Perustelut luettelomaisesti, ks. tarkemmin aiempi muistutus ja lausunnot:

1. Yli 10-vuotisen vesioikeusprosessin päätteeksi korkein hallinto-oikeus = KHO 18/12/2002 hylkäsi Vuotos- hankkeen vesilain vastaisena vuosikirjapäätöksellä.

ks. <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2002/200203339>

Hanke täytti ehdottomat rakentamiskiellot (VL 2. luku 5 §). Kaikki kotimaiset oikeusasteet käytiin läpi eli kyse on historiallisesta päätöksestä.

2. 15/9/2005 KHO vahvisti ko. alueen Natura2000-statuksen (valtioneuvosto liitti kohteen Naturaan v. 2004), kun se hylkäsi mm. Kemijoki Oy:n tekemän valituksen.

ks. http://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2005/09/kemihaaransoidennatura-paatoslainmukainen_0.html

A. Naturen toteuttaminen luonnonsuojelulla yksityisten suojelualueitten perustamisen myötä vuoden 2005 jälkeen useiden yksityisten maanomistajien sekä lopulta määräajan uhatessa loppua pitkien "neuvottelujen" jälkeen myös Kemijoki Oy:n osalta v. 2013. Kemijoki Oy sai 3,2 miljoonan euron korvauksen, jonka se halusi salata. Seuraavassa tiedotustilaisuudessa se jo suunnitteli pitävänsä "allasoption" voimassa suojelualueellaan.

Ks. <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/kemihaaran-soiden-natura-alueen-suojelu-etenee-lapin-ely-keskus-#V9sd9MmCla4>

Ks. myös: http://yle.fi/uutiset/kemijoki_oy_suojelee_vuotos-soita/6776374

Ks. alempana ELY-keskusken ja Metsähallituksen lausunnot Rambollin Natura-arvioinnista.

Natura 2000-verkosta säätelevä EU-lainsäädäntö, eli

B. EU:n luontodirektiivi

C. EU:n lintudirektiivi

3. EU-direktiivi tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta v. 2007

ks. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32007L0060>

4. EU:n vesipuitedirektiivi v. 2000

YDINASIA: MIKSI VALTIONEUVOSTON POIKKEAMISMENETTELY NATURA-ALUEIDEN OSALTA EI OLE MAHDOLLINEN

Ote Naturasta poikkeusmahdollisuudesta:

66§ Luvan myöntäminen sekä suunnitelman hyväksyminen ja vahvistaminen

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntonmenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. ([26.3.1999/371](#))

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.

Jos alueella on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava laji, on lisäksi edellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituihin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy taikka muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto.

Lain mukaan siis suojelusta poikkeaminen ja siten kompensatiotoimet ovat vasta viimesijainen vaihtoehto suojelua koskevassa järjestelmässä. Poikkeamisvaatimukset ovat äärimmäisen tiukat kuten yleisen edun kannalta pakottava jne. Ensimmäiseksi toiminnanharjoittajan on arvioitava **hankkeen vaikutukset suojeluarvoille**. Toiseksi mikäli hankkeen todetaan aiheuttavan todennäköisesti merkittävästi haittaa alueen suojeluarvoille, tulee tutkia **hankkeen vaihtoehdot**. Kolmanneksi mikäli vaihtoehtoista ratkaisua ei ole, voidaan suojelusta myöntää poikkeus ja suojeluarvoille aiheutuva haitta **kompensoida**.

Siis aivan toisin kuin Lapin liitto ja Ramboll ovat toimineet: Allas on laitettu perusteettomasti kaavaan huolimatta yllä luetelluista KHO:n vuosikirjapäätöksestä 18/12/2002, Natura 2000-valituksista tehdystä KHO:n päätöksestä 15/9/2005 toteuttamisineen ja asiantuntijaviranomaisen eriävistä mielipiteistä tulvariskien hallintaprosessissa. Vaihtoehtona on käsitelty Kemijoki Oy:n suunnitelmia altaista, ei asiantuntijaviranomaisen vaihtoehtoa. Ks. alla ELY- keskuksen ja Metsähallituksen lausunnot. On jo haettu korvaavia alueita.

Toistan aiemmat prosessin kuluessa esiin tuomani seikat, joille ei ole annettu mitään arvoa, kuten ei muillekaan vastustaville tahoille. Aiempien muistutusten ja lausuntojen liitteissä on myös tulvaryhmän toimista tehtyjä asiakirjoja, koska nämä kaksi erillistä prosessia on Lapin liiton taholta yhdistetty, tarkoitushakuisesti ja perusteitta.

Jopa Rambollin Natura-arvio yksiselitteisesti pitää altaan vaikutuksia pääosin kielteisinä. Nytemmin ovat lausunnoissaan myös ELY-keskus (28/4/2016)

http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=3131796&name=DLFE-29614.pdf

ja Metsähallitus (4/5/2016)

http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=3131796&name=DLFE-29642.pdf

ottaneet kantaa Rambollin Natura-arvioon – ja todenneet sen monilta osin puutteelliseksi. Suojeluarvot ovat kiistattomat ja korvaamattomat. Aluevarausvaihtoehdottomuuden osalta ne totesivat arvioinnin täysin virheelliseksi:

”Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että toisin kuin arvioinnissa esitetään, sivulla 61 esitetyt vaihtoehdot hankekokonaisuudet eivät ole Kemijoen tulvatyöryhmän esittämiä vaihtoehtoja vaan kyse on Kemijoki Oy:n vuonna 2011 laatimassa selvityksessä ”Kemijoen monitoimiallas allasvaihtoehdot tulvatorjuntaan” esitetyt vaihtoehdot. Tämä antaa harhaanjohtavan kuvan vaihtoehtojen vertailusta. Metsähallituksen näkemyksen mukaan poikkeamisen edellytyksenä olevaa vaihtoehdoisen ratkaisun puuttumista ei Natura-arvioinnissa pystytä osoittamaan, koska vaihtoehto on tosiasiallisesti olemassa Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmassa tarkastelluissa vaihtoehdoissa. Hallintasuunnitelman mukaan tulvariskien hallinnan tavoite (1/250a) voidaan saavuttaa Kemihaaran tekoaltaan rakentamisen lisäksi toimenpidekokonaisuudella, joka sisältää Kemijärven ylärajan tilapäisen ylityksen, Olkkajärven säännöstelyn ja tulvapenkereiden rakentamisen Rovaniemelle.”

Siis jopa tarkoitushakuisesti valitun tulvariskirajan 1/250a saavuttamiselle on paljon parempi vaihtoehto kuin allas. Lisäksi asiantuntijaviranomaisen, ELY-keskuksen mukaan tulvariskirajaksi riittää sama kuin muuallakin maassa eli 1/100a.

Vrt. myös Lapin ELY-keskuksen eriävä mielipide tulvaryhmän esitykseen MMM:lle:

Lapin ELY-keskus katsoo, että Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen - toimenpide tulee palauttaa suunnitelmaan ensisijaiseksi toimenpiteeksi. Perustelu: ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen -toimenpiteen poistaminen Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelmasta aiheuttaa tilanteen, jossa tosiasiallinen tulvariskien hallinta vaarantuu ja mahdollisesti estyy kokonaan. Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen -toimenpide on nopeasti toteutettavissa oleva tulvasuojelun toimenpide, jolla on todettu olevan vähäiset haitalliset ympäristövaikutukset, eikä se vaaranna vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamista. Toimenpidettä edistetään joka tapauksessa patoturvallisuuslain mukaisena patojen korottamisena, jonka suunnittelu on käynnissä. Patojen korottamisen myötä Kemijärven tulvariskialue voidaan esittää poistettavaksi tulevissa tulvariskien hallintasuunnitelmissa.

Siis: on olemassa parempia keinoja kuin esitetty allas, joka voi jopa huonontaa tulvahallintaa.

Asiantuntijaviranomaisen esittämä ja patoturvallisuuslain vaatima Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen poistettiin tulvaryhmässä, ”kun sillä vaihtoehdolla ei saavuteta energiahyötyä”.

Vaihtoehtona on siis patoturvallisuuslain vaatima ja jokiyhtiön itsensä maksettava Kemijärven varastotilavuuden kasvattaminen.

Mikään poikkeamismenettelyn edellytys ei täyty.

Pyrkiikö Lapin liitto jatkossa siihen, että tullaan esittämään altaan rakentamista (kenties verovaroin) yleisen edun kannalta erittäin tärkeänä hankkeena pakottavasta syystä, jolla ei ole vaihtoehtoja?

Lapin liitto ei ole noudattanut laillisia päätöksiä ja on jättänyt laatimatta lainmukaisen kaavan ajallaan nk. Vuotos-alueelle. Virkavelvollisuuden perään on tarkoitus myös kysyä.

Verovaroja on tuhattu satoja tuhansia euroja Kemijoki Oy:n hankkeeseen vuodesta 2007 lähtien Lapin liiton toimesta ja tästä asiasta on tarkoitus tehdä tutkimuspyyntö Valtiontalouden tarkastusvirastolle.

Pidätän oikeuden täydentää muistutustani.

Kemijärvellä 14/9/2016

Helena Tiihonen
asianosainen, ks. aiemmat

Valtakirjat ja
Liitelista myöhemmin